

Kubu-Stammen i Syd-Sumatra.

Geografisk Tidsskrift, Bind 25 (1919)

Link til pdf:

http://img.kb.dk/tidsskriftdk/pdf/gto/gto_0025-PDF/gto_0025_67992.pdf

Link til website:

<http://tidsskrift.dk/visning.jsp?markup=&print=no&id=67992>

pdf genereret den : 22/5-2008

Kubu-Stammen i Syd-Sumatra.

Af

H. Birket-Smith,

Ingenieur bij den Waterstaat en's Lands Burgerlijke Openbare Werken.

Saa vidt jeg ved, er der meget lidt kendt end-sige skrevet om de saakaldte Kubuer (Koeboes), *orang-ulan* eller Skovmenneskene i egentlig Forstand, der bor ved Grænsen mellem de to store Landomraader Palembang og Djambi i Syd-Sumatra. Det kan maaske derfor være af Interesse for andre at erfare, hvad jeg under mit toaarige Ophold i Palembang som Chef for forskellige Ingeniørarbejder har hørt om denne mærkelige Stamme.

De egentlige Kubuer, de uforfalskede Skovmennesker, der saa godt som aldrig kommer i Berøring med andre Folkeslag, finder man nu kun i det kæmpemæssige Skovkompleks mellem de to Floder Lematang og Musi og Nord for sidst nævnte, Vest for Sekaju. Der skal i Følge en ikke altfor paalidelig Meddelelse paa dette Kæmpeareal paa over 2 Millioner Hektarer kun leve ca. 120 Kubuer, der strejfer rundt i smaa Flokke paa 20 à 25 Mand levende af, hvad Skoven frembringer.

Foruden disse ægte Kubuer lever der længere mod Nord og Nordøst ved Grænsen af det store Skovomraade og i Omegnen af Bajung Lintjir de saakaldte Bastard-Kubuer, som allerede i længere Tid har været i Berøring med andre Folkeslag og i nogen, omend ringe Grad har blandet sig med de dér boende Malajer. Nogle af dem kommer temmelig regelmæssigt sammen med de andre indfødte og bliver udbyttede af disse paa en skammelig Maade. For store Værdier i Skovprodukter — Damar (Harpiks af forskellige Træsarter), *rottan* eller *menjan* (Benzoe, den vellugtende Harpiks af *Styrax benzoin*) — faar de som Betaling af de brutale og gerrige Malajer en Haandfuld Tobak, en gammel Kniv, et slidt Stykke Tøj eller lignende.

Disse allerede en Smule civiliserede Kubuer skal jeg imidlertid ikke her komme nærmere ind paa, men alene meddele, hvad jeg ved om de ægte, uforfalskede Kubuer, der fra deres Fødsel til deres Død lever og kæmper for Tilværelsen i de

mørke Urskove, hvor Solens Straaler saa godt som aldrig trænger ned til Skovbunden.

De ægte Kubuer er i Modsætning til de mere civiliserede, som for det meste beskrives som et Dværgfolk, ret velvoksne Skikkelser. De gaar saa godt som nøgne. Naar Mændene færdes i Skoven, bærer de dog undertiden en Dragt bestaaende af en fortil lukket Trøje og Bukser af udbanket Bast. Ansigtssfarven er gustenbleg, som om de hele deres Liv havde levet i fugtige Kældere. Skægveksten er kraftigere end hos Malajerne. Øjnene ligger dybt inde i deres Huler, og Læberne er tynde og fast til-lukkede. Dette giver dem et alvorligt og strængt Udseende. Det stemmer med, at der saa godt som aldrig kommer et Ord over deres Læber. Urskovens Tavshed hviler over dem. Saadan ser Mennesker ud, der lever hele deres Liv under Indtrykket af den vældige Urskov, i et evigt varende Halvmørke under Trækronernes Tag og i en for Legemet ødelæggende Atmosfære uden nogensinde at se Solen skinne eller et Stykke blaa Himmel. Midt i den ubarmhjærtige Urskov, der saa godt som intet spiseligt frembringer, og hvor det selv for en øvet Jæger er vanskeligt at skaffe sig det nødvendige til Livets Ophold, henslæber de deres kummerlige Tilværelse.

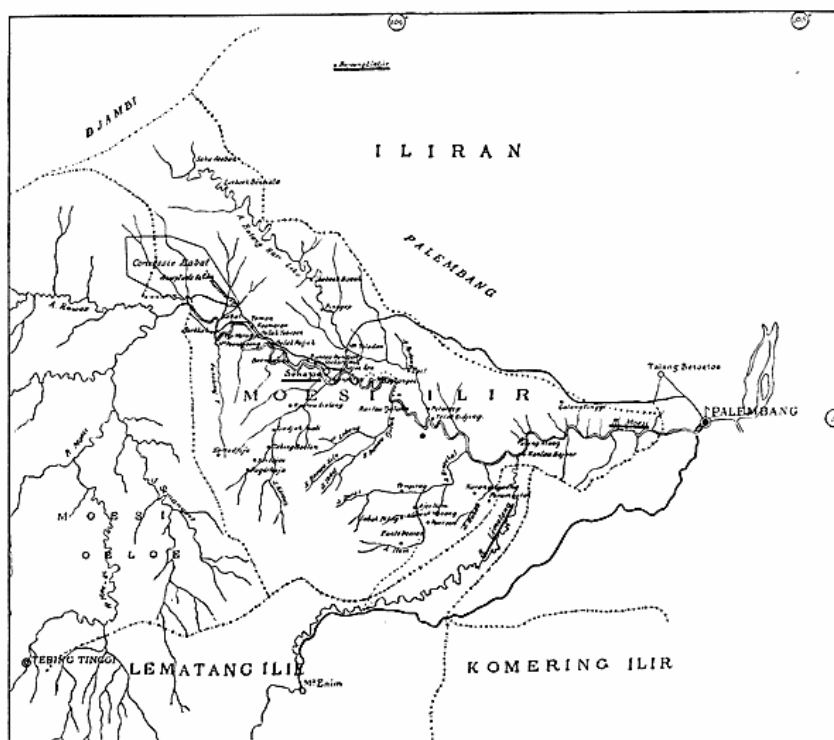
Kubuens Liv staar da heller næppe meget højere end de Dyrs, der bor i de samme Skove. Hytterne, hvori man kun tilbringer Natten, bestaar blot af løst sammenføjede Grene og Blade, der lænes mod hinanden i to Rækker. De er saa smaa, at kun to Personer med optrukne Knæ kan ligge deri. Er der Børn, da bliver der ved Siden af Forældrenes Hytte bygget en anden endnu mindre med Gulv af Grene, én Hytte for hvert Barn.

Om Morgenen sværmer hele Flokken ud. Mændene gaar alene eller i samlet Flok paa Jagt, væbnede med deres eneste Vaaben, et elastisk $2\frac{1}{2}$ til 3 m langt og ca. 3 cm tykt Træspyd, der ender med en i Ilden hårdet Spids. Imidlertid er de i

Flokket paa 3 à 4 Mand ikke bange for med dette at angribe det lille, tohornede Sumatra-Næsehorn (*Rhinoceros sumatranus*). For det store, enhornede (*Rh. sondaicus*), har de derimod al mulig Respekt. Selv Kvinderne trænger ofte med deres Spædbørn paa Ryggen dybt ind i Skovens Mørke for at søge efter en vis Slags Rødder, som godt ristede er til at spise til Trods for deres bitre Smag. Kun Børnene mellem 3 og 5 Aar bliver hjemme i Lejren, og for dem bliver der op ad et dertil egnet Træ lavet en primitiv Stige, for at de i Tilfælde af Fare kan klavre op i Træet, hvor der er bygget et Slags Platform af løst henkastede Grene.

Foruden Jagt driver Kubuen ogsaa Fiskeri og benytter sig derved ligeledes af Skovens Produkter. Dagen før en saadan Fiskefangst bliver hele Lejren sendt ud for at søge en bestemt Slags lille Bærfrugt — dens Navn har jeg ikke kunnet faa oplyst — paa Størrelse med en Kaffebohne og forsynet med tre vandklare Kærner. Frugten selv er grøn. Med et Stykke Træ bliver nu de indsamlede Bær stødt fine og derpaa kastet ud i Søen eller Floden, hvor Fangsten skal foregaa, saa at Saften kan blande sig med Vandet. Dette bliver med Stokke sat i heftig Bevægelse, og efter en halv Times Forløb kommer de første Fisk drivende bedøvede op til Overfladen. Imidlertid er Fiskene ikke saa stærkt medtagne, at de kan fanges med Hænderne. For at faa dem benytter Kubuen sig af sit før omtalte Træsnyd. Kun sjældent eller aldrig forfejler han sit Maal. Fiskene bliver, ligesom de er halet op af Vandet, ristede ubetydeligt over Baalet og spises saadan med største Velbehag. Selv de mindste faar deres Andel, som de med alle Tegn paa Tilfredshed sidder og sutter paa.

Paa Floderne anvendes yderst simple Kanoer, bestaaende af en Træstamme, der er udhulet ved Hjælp af Ild. Aarerne er Pagajer med trekantet Blad. Paa Land transporteres Ejendelene i flettede

Kurve, der vistnok bæres af Kvinderne i et Baand over Panden. Naar der skal bringes Bud fra en Horde til en anden, medfører Overbringeren en »Budstikke«, et Stykke Træ med indridsede Figurer, saadan som det ogsaa er Tilfældet hos Australierne.

Saa snart en Egn er jaget og fisket tom, trækker hele Flokken videre, kun medbringende Føde for et Par Dage og de Palmeblade, som Hytterne dækkes med. Men ikke altid er der Føde at faa, ikke altid giver Jagten Udbytte, og da holder Sulten hurtigt sit Indtog; saa er Kubuen henvist til de faa spiselige Rødder og Frugter, som Urskoven yder. Da strejfer han i Dagevis om paa Jagt for at snigløbe Vildtet og tilbringer Nætterne ude i de tropiske Regnskyl, idet han sidder op ad et Træ og sover med Hovedet hvilende paa Knæene, mens han for en kort Stund glemmer al sin Elendighed.

Og Dag for Dag bliver Kampen for Tilværelsen sværere. Skoven bliver mindre ved Malajernes *ladangan*: Afbrænden af Skov for Anlæggelse af tørre Rismarker, Vildtet tager af og Europæeren trænger ind i Skoven for at søge efter Tømmer og Petroleum. Om kort Tid vil maaske derfor de sidste Rester af dette Folk, der af mange betragtes

som Sumatras Urbeboere, være forsvundet eller optaget i de omboende Malajer eller Ulunesere.

Musik og Sang skal være ukendt hos Kubuerne. Urskovens dystre Tavshed har lagt sit Baand paa enhver Ytring af Livsglæde. En Kubu ejer ikke andet end sit vidunderlige Kendskab til Skoven og alt, hvad der lever deri. Paa sine Togter i Urskoven er han imidlertid uden Sidestykke, og man kommer uvilkaarligt til at mindes Kipling's pragtfulde Mowgli i Junglebogen. Hver Lyd, hvert Tegn forstaar han at tyde, og aldrig hugger han sig Vej gennem Urskovens filtrede Net; som det halvville Dyr, han er, kryber og kravler han over og under Lianerne og de væltede Træstammer uden nogen-sinde at tage fejl af Vejen.

Om Indgaaelse af Ægteskabet ved jeg intet ud over, at Børnene følger Moderens Stamme, ikke Faderens. Lige saa lidt ved jeg med Sikkerhed noget om deres Religion. Enkelte har et Kryds tatoveret paa Nakken som Værn mod alt ondt, der nærmer sig bagfra; men mere har jeg ikke kunnet faa op-

lyst. Sandsynligvis er hele deres Religion indskrænket til en Frygt for onde Aander som hos andre lavt staaende Naturfolk. Ved deres Begravelser iagttages ingen Ceremonier. Den afdøde bliver simpelthen lagt paa en Baare af flettede Grene i et Træ, og jo højere hans Stilling har været i levende Live — o: jo dygtigere han har været som Jæger eller jo ældre han var —, des højere er Træet, hvor han sover sin sidste Søvn. Den ældste i Stammen tager nu Afsked med Træet for et Tidsrum af 3 Aar. Efter denne Tids Forløb er der naturligvis intet tilbage af Liget, og Stammen kan, hvis den vil, vende tilbage igen. Før den Tid bliver Træet og dets Omgivelser skyet som Bosted for den afdødes Sjæl.

— Og hermed vil jeg slutte min Skildring af disse mærkelige Mennesker. Meget har jeg ikke kunnet berette om dem, men maatte dette lidet bidrage til at vække Interessen for dette til Undergang dømte Folk, Sumatras sidste Urbeboere, før det er for silde.

Om Khivas Befolkning

Af

Professor Ole Olufsen.

Khiva, ja hvor ligger Khiva. Kun faa kender dette lille Land. Men Khiva ligger ogsaa godt gemt i en Afkrog af Verden langt udenfor den internationale Alfarvej. Her kommer ingen Turister. Desværre for dem selv; thi Khiva er geografisk set et interessant lille Land med en Historie, der kan staa Maal med de europæiske Rigers, ikke alene hvad angaar Krig, Mord, Plyndring og andre Grumheder, men ogsaa i Henseende til Kultur, dette tvetydige Væsen, der har blomstret i Khiva i de Tider, da vore Forfædre var rene Barbarer, som man ynder at kalde de Folk, der materielt set lever et primitivt Liv. Enhver Tid og ethvert Udviklingsstrin har sin Maade at være barbarisk paa, og erfaringsmæssigt synes den ene ikke at være stort forskellig fra den anden i Realiteten. Kun Formen ændrer sig.

Khiva er et lille Land af Størrelse som Danmark; men det har kun c. 800,000 Indbyggere. Det er nu det mindste af de endnu til en vis Grad

selvstændige muhammedanske Riger i Mellemasien, men har tidligere gjort sig større paa de omliggende Landes Bekostning, og det har til alle Tider spillet en Rolle i den Statsmagtskoncert, der repræsenteredes af Kaukasuslandene, Persien, Afghanistan, Turkestan, Bokhara, Khiva og Turkomanner- og Kirgisersamfundene i Transkaspien, det gamle Margiana.

Hvorledes de politiske Forhold i Øjeblikket er i Khiva, er det vanskeligt i disse Tider at faa noget Begreb om. I Kejsertiden i Rusland var Landet ligesom Bokhara en Vasalstat af Rusland. Khanen regerede despotisk og uafhængig indadtil; men al Forbindelse med Udlandet skete igennem den russiske Regering. Dog hvad Land og Folk angaar, har Bolschevismen sikkert ikke kunnet forandre meget. Khiva danner omtrent en ligebeinet Trekant med Toppunkt midt inde i Transkaspien og Amu Darja Floden som Hypotenuse. Det græn-